

Pravidlá certifikačného programu pre materské, základné a stredné školy **ZELENÁ ŠKOLA** (školský rok 2009/2010)

Certifikačný program Zelená škola je súčasťou celosvetového programu Eco-Schools nadácie Foundation for Environmental Education (FEE). Implementáciu programu na Slovensku zastrešuje Spoločnosť environmentálne-výchovných organizácií (SEVO) Špirála (www.spirala.sk), národnou koordináciou programu je poverené Centrum environmentálnej a etickej výchovy (CEEV) Živica (www.zivica.sk) = kancelária programu Zelená škola.

Regionálnu koordináciu programu Zelená škola zabezpečujú **regionálne centrá:**

- Bratislava - Klub Kon-Tiki (www.klubkontiki.sk)- Trenčín - Centrum environmentálnych aktivít (www.cea.sk)- Zaježová/Zvolen - CEEV Živica (www.zivica.sk)- Košice - o. z. Sosna (www.sosna.sk)

I. MISIA "ZELENEJ ŠKOLY"

OSN vyhlásila Dekádu OSN 2005 - 2014 za „Dekádu vzdelávania pre trvalo udržateľný rozvoj“. V kontexte tohto faktu Zelená škola nie je len jednorázovým aktom dobrej vôle. Je to cesta zmeny vedúca k zdravšej, „zelenšej“ a aktívnejšej škole a spoločnosti, a to v zmysle participatívneho environmentálneho manažmentu (PEM). PEM znamená priamu a iniciatívnu účasť žiakov a študentov (príp. rodičov) v procese prípravy a realizácie aktivít programu v škole a v komunite.

II. ZÁKLADNÉ PRAVIDLÁ

A. Certifikačné obdobie príslušného ročníka Zelenej školy je vymedzené:

- obdobím plnenia úloh, ktoré je ohraničené 1. júlom 2009 a ukončením aktivít najneskôr 30. júna 2011, pričom v odôvodnených prípadoch je možné ukončiť aktivity už 1. rok, teda najneskôr 30. júna 2010
- záverečným hodnotením, ktoré je realizované regionálnou konzultantkou/regionálnym konzultantom spravidla v mesiaci jún alebo júl po ukončení plnenia úloh (škola uchádzajúca sa o certifikát je povinná informovať svoju konzultantku/svojho konzultanta o predpokladanom termíne splnenia všetkých úloh)
- odovzdaním certifikátov „Zelená škola“, realizovanom do 4 mesiacov nasledujúcich po ukončení príslušného školského roka, v ktorom škola splnila úlohy programu, tj. do 30. októbra 2010 alebo 2011
- z hľadiska účinnej aplikácie metódy participatívneho environmentálneho manažmentu (PEM) sa odporúča proces certifikácie rozložiť na 2 roky (menovite novým školám)

B. Škola, ktorá sa uchádza o certifikát „Zelená škola“:

- preštuduje podmienky a úlohy programu Zelená škola a reálne zhodnotí svoje možnosti aktívneho zapojenia sa do procesu certifikácie
- vyplní prihlasovací formulár (v elektronickej forme) najneskôr do 19. júna 2009 na www.zelenaskola.sk
- zaplatí registračný poplatok v dobe splatnosti (faktúra bude škole zaslaná na základe vyplneného prihlasovacieho formulára) - tým sa škola stáva zaregistrovanou v programe Zelená škola pre školský rok 2009/2010; v prípade, že škola nebude do programu v školskom roku 2009/2010 prijatá z kapacitných dôvodov, dostane o tom vyrozumienie do 30. júna 2009
 - výšku registračného poplatku každoročne stanoví Rada Zelenej školy
 - výška registračného poplatku pre školský rok 2009/2010 pre nové školy: $70 \text{ €} + 0,10 \text{ €} \times \text{počet žiakov/žiačok školy k dátumu registrácie}$
 - výška registračného poplatku pre školský rok 2009/2010 pre školy, ktoré už sú držiteľom certifikátu „Zelená škola“ alebo diplomu „Na ceste k Zelenej škole“: $50 \text{ €} + 0,10 \text{ €} \times \text{počet žiakov/žiačok školy k dátumu registrácie}$
- do 31. augusta 2009 dostane zaregistrovaná škola oznámenie o pridelení konzultantky/konzultanta a o prihlásení školy do e-mailovej konferencie;
- splní úlohy (a doloží dôkazy o splnení) 7 krokov Zelenej školy v stanovených alebo odporúčaných termínoch, pričom proaktívne spolupracuje s konzultantkou/konzultantom:
 - 1) Vytvorenie Kolégia Zelenej školy
 - 2) Environmentálny audit školy
 - 3) Environmentálny akčný plán školy
 - 4) Monitoring a hodnotenie
 - 5) Environmentálny Školský vzdelávací program
 - 6) Informovanie a zapájanie širšej školskej komunity
 - 7) Eko-kódex
- škola môže požiadať regionálnu koordinátorku/regionálneho koordinátora alebo svoju konzultantku/svojho konzultanta o metodickú pomoc pri realizácii auditu, tvorbe akčného plánu, školení pracovníčok/pracovníkov školy a žiakov/žiačok za podmienok, ktoré si s konzultantkou/konzultantom dohodne.

C. proces 7 krokov Zelenej školy:

- 1) Vytvorenie Kolégia Zelenej školy (odporúčaný termín: do konca septembra 2009):
 - riaditeľka/riaditeľ školy vymenuje koordinátorku/koordinátora certifikácie za „Zelenú školu“, ktorého úlohou je usmerňovať proces certifikácie na škole a motivovať žiakov/žiačok i dospelých k spolupráci
 - žiačky/žiaky školy si vyberú svojich zástupcov do Kolégia Zelenej školy tak, aby v Kolégiu mali nadpolovičnú väčšinu členov (V prípade materských škôl a škôl 1. - 4.ročník by mali žiakov nahradiť rodičia)
 - ďalšími členkami/členmi Kolégia môžu byť napríklad: zástupcovia pedagogických aj nepedagogických zamestnancov školy, rodičov, zriaďovateľa, samosprávy a pod.
 - počet členiek/členov Kolégia je na zvážení školy
 - Kolégium Zelenej školy je organizačným garantom programu na škole,

koordinuje a riadi plnenie ďalších krokov Zelenej školy, stretáva sa podľa potreby

- *DÔKAZ o splnení 1. kroku: zoznam členiek/členov Kolégia Zelenej školy, podpisy, trvalé zverejnenie mien a e-mailových kontaktov členiek/členov Kolégia – na nástenke, na internetovej stránke školy a pod.*
- 2) Environmentálny audit školy (odporúčaný termín: do konca októbra 2009):
 - Kolégium Zelenej školy zorganizuje uskutočnenie environmentálneho auditu podľa informácií v metodической príručke a do predpísaných tabuliek v elektronickej forme (súbor s názvom „ZelSkola_tabulky“)
 - audit robia v maximálnej možnej miere žiačky/žiaci školy
 - *DÔKAZ o splnení 2. kroku: vyplnené tabuľky pre jednotlivé oblasti v súbore „ZelSkola_tabulky“.*
- 3) Environmentálny akčný plán školy (odporúčaný termín: do konca decembra 2009):
 - na základe zistených skutočností v environmentálnom audite školy stanoví Kolégium Zelenej školy priority pre aktuálny ročník najmenej z jednej výberovej oblasti (voda, odpad, energia, doprava a ovzdušie, zelené obstarávanie, zeleň a ochrana prírody);
 - Kolégium Zelenej školy v spolupráci s vedením školy a so zriaďovateľom vypracuje Environmentálny akčný plán školy s uvedením riešenej položky environmentálneho auditu, popisom opatrenia/aktivity a s uvedením termínu realizácie a zodpovednej osoby/osôb - pre tento účel je potrebné použiť tabuľku „Envi_akčný plán“, ktorá je súčasťou súboru s auditovými tabuľkami („ZelSkola_tabulky“);
 - *DÔKAZ o splnení 3. kroku: spracovaný Environmentálny akčný plán školy.*
- 4) Monitoring a hodnotenie:
 - podľa metodiky k environmentálnemu auditu školy sa uskutoční „jarný“ monitorovací environmentálny audit školy (opäť s maximálnym možným zapojením žiakov školy)
 - Kolégium Zelenej školy porovná a vyhodnotí výsledky jesenného a jarného auditu a vyhodnotí plnenie úloh Environmentálneho akčného plánu
 - *DÔKAZ o splnení 4. kroku: vyplnený stĺpec jarného auditu v jednotlivých tématických tabuľkách environmentálneho auditu. 4. krok je splnený vtedy, ak je pri zvolených úlohách Environmentálneho akčného plánu zaznamenaný progres.*
- 5) Environmentálny Školský vzdelávací program (odporúčaný termín: jar 2011, príp. jar 2010):
 - škola do svojho Školského vzdelávacieho programu pevne zakomponuje environmentálne zameranie školy, najmä do kapitol:
 - Základné identifikačné údaje školy
 - charakteristika pedagogického zboru
 - dlhodobé projekty

- spolupráca s rodičmi a inými subjektmi
 - priestorové a materiálno-technické podmienky školy
 - škola ako životný priestor
 - Charakteristika ŠKVP
 - pedagogické princípy školy
 - zameranie školy
 - profil absolventky/absolventa
 - pedagogické stratégie
 - začlenenie prierezových tém
 - Školský učebný plán
 - Učebné osnovy
 - Monitoring a evaluácia ŠKVP
- škola má v rámci environmentálneho akčného plánu naplánované aj výchovno-vzdelávacie a osvetové aktivity najmä pre prioritnú oblasť, začlenené rôznymi formami a metódami do rôznych predmetov, ročníkov, príp. ďalších organizačných rámcov výchovne-vzdelávacieho procesu.
 - *DÔKAZ o splnení 5. kroku: Environmentálny Školský vzdelávací program (pomôcka k tvorbe E-ŠKVP je zverejnená na www.zelenaskola.sk v časti metodické materiály), v rámci environmentálneho akčného plánu sú rozpracované a plnené aj výchovno-vzdelávacie a osvetové aktivity*
- 6) Informovanie a zapájanie širšej školskej komunity:
 - *DÔKAZ o splnení 6. kroku: vytvorenie samostatnej sekcie Environmentálna výchova/Zelená škola a jej pravidelná aktualizácia v rámci internetovej stránky školy, zverejňovanie všetkých dokumentov o procese certifikácie a aktivitách Zelenej školy + pozvánky, fotografie, nástenky v škole aj v obci, články v miestnej či reg. tlači, internetová stránka školy, obce, Deň otvorených dverí v škole, školská konferencia/akadémia, spoločné aktivity pre rodičov....*
 - 7) Eko-kódex (odporúčaný termín: jar 2011, príp. jar 2010):
 - Kolégium Zelenej školy zorganizuje zadanie Ekokódexu a jeho výtvarné spracovanie žiačkami/žiakmi
 - *DÔKAZ o splnení 7. kroku: vyvesený Ekokódex v priestoroch školy, v elektronickej forme tiež zverejnený na internetovej stránke školy.*

D. Predpísané dôkazy splnenia každého zo 7 krokov Zelenej školy škola postupne uverejňuje na svojej internetovej stránke v samostatnej sekcii.

E. Na konci 1. roku certifikačného procesu je nutné minimálne

- mať zostavené akcieschopné kolégium Zelenej školy
 - mať uskutočnený jesenný aj jarný Environmentálny audit školy
 - mať vypracovaný Environmentálny akčný plán školy
 - mať splnenú väčšinu úloh z Environmentálneho akčného plánu školy, určených na daný školský rok
 - informovať a zapájať do týchto úloh širšiu školskú komunitu.
- Po splnení tohto minima dostane novoprihlásená škola pri najbližšej slávnosti certifikácie diplom "Na ceste k Zelenej škole". Škola, ktorá už je držiteľom platného certifikátu a splní v 1. roku nového certifikačného obdobia vyššie popísané

minimálne požiadavky 1. roku certifikácie, sa považuje za plne certifikovanú a pri najbližšej slávnosti jej bude potvrdená certifikácia na ďalšie obdobie. Navyše majú takéto školy prednostné právo na prihlásenie sa do programu na nový školský rok a platia v novom školskom roku registračný poplatok rovnaký ako plne certifikovaná škola.

- F.** Škola, ktorá splní všetkých 7 krokov Zelenej školy, dostane pri najbližšej slávnosti certifikácie titul "Zelená škola". Súčasťou titulu je certifikát "Zelenej školy" s kupónom na príslušný školský rok a zelená vlajka organizácie FEE. Držitelia titulu "Zelená škola" majú právo uvádzať logo Zelenej školy na všetkých školských dokumentoch, hlavičkových papieroch, na webovej stránke a propagačných materiáloch školy na základe poskytnutého design manuálu pre používanie loga.
- G.** Titul "Zelená škola" a právo mať vyvesené certifikát a vlajku sa udeľuje vždy na jeden školský rok nasledujúci po úspešnej certifikácii. Každý rok je potrebné certifikát obnovovať (obhajovať) vždy s pridanou kvalitou oproti predchádzajúcemu certifikačnému obdobiu - v nasledujúcich školských rokoch si úspešne certifikované školy postupne pribierajú a v Environmentálnom akčnom pláne rozpracovávajú ďalšie témy (s tým, že držia alebo zlepšujú dosiahnutý stav v už riešených témach z predošlých rokov).
- H.** Ak škola nespĺní minimálne požiadavky 1. roku certifikácie, resp. ak škola najneskôr v druhom roku svojho certifikačného obdobia nespĺní všetkých 7 krokov Zelenej školy, stráca nárok na diplom "Na ceste k Zelenej škole" (nové školy), resp. na titul "Zelená škola" v zmysle odstavca G (školy s platným certifikátom). Tieto školy sa môžu do programu opätovne prihlásiť, pričom sú považované za novú školu. Tento bod sa týka novozapojených škôl aj škôl, ktoré už sú držiteľom platného certifikátu.
- I.** V prípade, že sa certifikovanej škole v nasledujúcom certifikačnom období titul nepodarí obhájiť, stráca nárok na používanie loga a vlajky. Vlajku FEE je potrebné v tomto prípade bezodkladne vrátiť do kancelárie programu Zelená škola.
- J.** Škola v procese certifikácie proaktívne a pravidelne komunikuje s konzultantkou/konzultantom, ktorý podľa dohody môže participovať aj pri tvorbe akčného plánu školy i pri riešení environmentálnych úloh. Škola umožňuje realizovať monitoring projektu na svojej pôde. V prípade dlhodobej nekomunikácie školy s konzultantkou/konzultantom, má táto/tento právo školu navrhnúť Výkonnej rade Zelenej školy na vyradenie z certifikačného procesu. Škola má právo odvolať sa voči vyradeniu z certifikácie k Rade Zelenej školy. Rozhodnutie Rady Zelenej školy je konečné.
- K.** Vždy v závere školského roku (najneskôr do 30.6.), po splnení časti alebo všetkých 7 krokov Zelených škôl o tejto skutočnosti škola informuje svoju konzultantku/svojho konzultanta. Konzultantka/konzultant Zelenej školy pri vopred dohodnutom stretnutí na škole preverí stav deklarovaných skutočností, najmä tých, ktoré nie je možné verifikovať písomnými dokladmi. Konzultantka/konzultant má mať umožnený vstup do všetkých priestorov školy, môže požiadať o predloženie doplňujúcich dokumentov a v prípade potreby položiť zástupcom školy i žiakom/žiačkom relevantné otázky. V prípade, že sa škola do konca školského roku neskontaktuje so svojou/im konzultant/kou/om kvôli dohodnutiu záverečnej hodnotiacej návštevy, škola nebude v danom šk. roku hodnotená. Znamená to, že nemá nárok na

získanie diplomu „Na ceste k Zelenej škole“, resp. certifikátu „Zelená škola“.

- L.** Ku dňu záverečného hodnotenia (príchodu konzultantky/konzultanta na školu) pripraví Kolégium Zelenej školy dôkazy o splnení časti alebo všetkých 7 krokov Zelenej školy, vrátane potrebných dokumentov - veľkú pozornosť treba venovať najmä dôkazom o splnení povinných úloh environmentálneho auditu.
- M.** Konzultantka/konzultant spoločne so školou vyplní hodnotiaci formulár, v ktorom budú zaznamenané informácie o splnení časti alebo všetkých 7 krokov Zelenej školy, prípadne uvedie aj návrh možných riešení zlepšenia environmentálnych činností na škole pre budúce obdobie a návrh na ocenenie školy - udelenie diplomu „Na ceste k Zelenej škole“ alebo udelenie titulu „Zelená škola“. Konzultant/ka následne doručí hodnotiaci formulár do Kancelárie programu Zelená škola, resp. na stretnutie Rady Zelenej školy.
- N.** O udelení/neudelení diplomu „Na ceste k Zelenej škole“ alebo titulu "Zelená škola" rozhoduje Rada Zelenej školy. Každá zúčastnená škola obdrží písomný oznam kancelárie programu Zelená škola o výsledku certifikácie.
- O.** Akýkoľvek pokus o podvod pri získavaní titulu "Zelená škola" je v rozpore s misiou Zelenej školy a znamená vylúčenie príslušnej školy spomedzi uchádzačov o toto ocenenie.
- P.** Pre materské, základné školy s počtom do 150 žiačok/žiacov a pre špeciálne školy platia popísané pravidlá primerane. Aj tieto školy by teda mali prejsť 7 krokov a vytvoriť 7 dôkazov, aj keď v prípade týchto škôl bude reálne nižšie participatívne zapojenie žiačok/žiacov do aktivít programu Zelená škola. O to vyššie je potrebné zapojenie rodičov.

21. apríla 2009 (aktualizované 3. novembra 2009)

v mene Výkonnej rady Zelenej školy
Mgr. Richard Medal
odborný garant programu Zelená škola